

दक्षिणोक्थस्थाली सपात्रा ॥ ११ ॥ आग्रयणस्थाल्याः दक्षिणतः सपात्रा
उ०ली योजनीया · तत्रापि दक्षिणश्रोण्यां स्थाली पात्रं तस्याः पुरस्तादिति ।

तथादित्यस्थाल्युत्तरा ॥ १२ ॥ आग्रयणस्थाल्याः उत्तरतोऽद्वारे सपात्रा
आ०ली योजनीया · तत्रापि स्थाली उत्तरश्रोण्याम् पात्रं तस्याः पूर्वे । कठसूत्रे
दक्षिणश्रोण्यामुक्थस्थालीं पूर्वमुक्थपात्रमुत्तरस्याऽश्रोण्यामादित्यस्थालीं पूर्व-
मादित्यपात्रमिति ।

ऋतुपात्रे पूर्वे सुक्पुष्कराकृतीऽभयतोमुखे कार्ष्मर्गमयेऽश्रायत्ये वा ॥ १३ ॥
पूर्वेऽइत्याग्रयणस्थाल्याः पूर्वे द्वे ऋतुग्रहपात्रे योजनीये दक्षिणोत्तरे तयोर्दक्षि-
णमध्वर्युपात्रम् उत्तरं प्रतिप्रस्थातुरिति मानवे · किंलक्षणे सु०ती सुक्पुष्करस्ये-
वाकारो ययोस्ते · अग्रे मूले च मुखं ययोस्ते द्विमुखेऽइत्यर्थः · कामये श्रोपणी-
वृक्षविकारि आ०त्ये वा पिप्पलवृक्षकाष्ठनिर्मिते वा ।

ऊर्ध्वानीतराणि प्रादेशमात्राणि मध्यसंगृहीतानि ॥ १४ ॥ इत०णि ऋतु-
पात्रव्यतिरिक्तानि अन्यानि उपांशुपात्रादीनि पात्राणि प्रा०ण्यूर्ध्वानि प्रादेशप्रमा-
णान्युच्चानि म०नि मध्यप्रदेशे संकुचितानि भवन्ति · एवंविधाश्चोलूखला एव
भवन्ति अत एतान्युलूखलरूपाणि भवन्तीत्यर्थः · एतानि च नव पात्राणि वैक-
ङ्कतानि भवन्ति होमार्थानां विकङ्कतमयवोक्तेः (१. ३. ३१) · द्वे उपांश्वन्तर्यामपात्रे
द्वे शुक्रामन्थिनोः त्रीणि द्विदेवत्यानाम् उक्थपात्रमादित्यपात्रं चेत्येवं नवोलू-
खला भवन्ति · चतस्रः स्थाल्यः आग्रयणोक्थ्यादित्यध्रुवाणाम् । काठके वाय-
व्यानि हस्तपाणिप्रादेशमात्राणि तृतीयमात्रातानि नानालक्षणाणि वैकङ्कतं
मन्थिपात्रमाश्रित्येऽभयतोमुखेऽऋतुपात्रे सुक्पात्ररूपे तयोश्चस्येव शफोऽधस्तादि-
ति · मानवे सर्वाण्यूर्ध्वपात्राणि प्रादेशमात्राणि संलग्नमध्यानि तृतीयोदुप्तानीति ।

आग्रयणादपरां परिप्लवाऽसुक्पुष्कराम् ॥ १५ ॥ आग्रयणस्थाल्या अप-
०प्लवां लघुपात्ररूपां द्रोणकलशसोमोदञ्चनयोग्यां सादयति · सुचः पुष्करमिव
पुष्करं यस्याः सा सु०रा · परिप्लवेत्यस्या यौगिकी संज्ञा · सा च द्रोणकलशमध्ये
निहिता सती लघुवात्प्लवति तरतीति परिप्लवेत्युच्यते अथवा परिसमन्तात्प्लवते
गहतीति परिप्लवा चञ्चला · तथा च द्रोणकलशाद्वह्णं क्रियते शाखान्तरात्